

Yhteisö rakennetaan yhteisesti – yhteisöllisen oppilashuollon edellytyksiä

Tomi Kiilakoski
Äänekoski 15.3.2017

Koulun palvelutarjonta

Yhteistyön edellytyksiä ja esteitä

- Yhteinen aika ja keskustelu
- Yhteiset tavoitteet
- Opettajakulttuurin muoto: yksilöllinen, pakotettu tiimiteatteri, yhteisöllinen, balkanisoitunut (useita pienyhteisöjä rinnan, esim. kielten opettajat; luma-opettajat)
- Rehtorin tuki ja kyky tukea prosesseja

Koulun toimintakulttuuri

- Pitää sisällään arvot, uskomukset, perinteet, mutta myös rituaalit, ympäristön ja tavat käyttäytyä. Näistä muovautuu *kokonaisuus, joka ohjaa instituutiossa toimivien toimintaa.*
- Säätelee sitä, miten asioita tehdään ja mitkä asiat ovat tekemisen arvoisia.
- Jokaisella koululla on omanlaisensa kulttuurinsa.
- Kattaa sisällään opetuksen lisäksi muutkin koulun käytännöt, kuten juhlat, retket, välitunnit, koulumatkat.
- Ohjaa paitsi opettamisen ja oppimisen käytäntöjä, myös ihmisten välisiä suhteita, turvallisuuden kokemuksia, toimintarooleja, normeja ja koulun organisaatorakenteita.

Koulun toimintakulttuurin muutos

- Pitkän ajan kuluessa muovautunut kulttuuri on osin immuuni muutoksille → muutos on hidasta
- Positiivinen toimintakulttuuri tukee inspiraatiota, merkityksellisyyden kokemuksia tarjoamalla jaetut ja hyväksytyt arvot ja päämäärät
- ”Nothing is more important about the schools than its culture.” (Jianping 2012.)
 - Tavoitteena oppimista ja iloa tukeva kulttuuri, joka huomioi jokaisena jäsenenä

Koulun toimintakulttuuriin ja sen muutokseen vaikuttavat

- Oppimisympäristö (fyysinen ja sosiaalinen)
- Opettajuus ja opettajakulttuurit
- Johtaminen
- Ohjausjärjestelmät
- Sukupolvisuhteet
- Monialainen yhteistyö tai sen puute
- Lasten ja nuorten toiminta ja kulttuurit
- Perheiden tuki, kasvatuskumppanuus ja osallisuus

Muutos: ajattelut ja teot

- ”Kasvatuksen muutos on riippuvainen siitä, mitä opettajat ajattelevat ja tekevät. Asia on juuri näin yksinkertainen ja monimutkainen.” Michael Fullan
 - Pelkkä tekemisen muutos ei johda syvätuloksiin, ja pelkkä ajattelun muutos ei välttämättä lihallistu teoiksi. Siksi muutos on syväprosessi, joka vaatii tukea ja pohdintaa.

Mihin kiinnittää huomiota 1: osallisuuden aikajänne

- *Tomi: Te puhuitte noista rajoista ja säännöistä, niin pystyttekös te vaikuttaa näihin koulun sääntöihin?*
- *P2: No oppilaskunnan kauttahan se kaikki menee, mutta...*
- *P4: Ei tietenkään kaikkea ja sitten siinä menee aina hirveän kauan kun niitä vatvotaan mietitään niitä asioita.*
- *P3: Tässä on kohta kolme vuotta yritetty saada edes yläasteelaisille kahvinkeitintä, eikä oo vieläkään näkyny.*
- *P4: Tai se on sanottu, että se on mahdollista*

Mihin kiinnittää huomiota 2: osallisuuden tyylit

- *Ja kerran hallituksessa kun olin edustajana, mä olin todellakin vaan sen yhen kerran siellä justiin kyllästyin siellä siihen, että siellä on vaan niitä pikkusten asioita ja se hoidetaan vielä niin lapsellisella tavalla ne keskustelut ja...*

Mihin kiinnittää huomioita 3: Keskustelukulttuurin luonne

- *Tomi: Kuinka kiinnostuneita opettajat teidän mielestä on nuorten asioista?*
- *T1: No kyllähän ne ehkä ois kiinnostuneita, mut ei kukaan oikein kerro niille mitään tai silleen, ainakaan opettajille ja tälleen, mitään muuta kun jostain koulusta.*
- *T2: Niin.*

Mihin kiinnittää huomiota 4: Asioiden perustelut

- P1: *No siis voiaanhhan me johonkin sääntöihin puuttua, mutta jos sanotaan jotakin että, voitasko me olla vaikka, tai tehdä joku oma luokkatila tänne, niin ei tuu kuuloonkaan. Tai ei meiltä ees kysytä semmosia, että oisko mitään mahdollisuuksia muuttaa tätä.*

Mihin kiinnittää huomiota 5: lasten ja nuorten kuuntelu

- ”osallisuuden reitit, menetelmät ja vaikutukset jäävät avoimiksi. Asiakaslähtöisyys ja osallisuus näyttävät edelleen tarkoittavan pääosin ammattihenkilöstön tulkintoja ... lasten, nuorten ja perheiden tarpeista.” (Rimpelä & Rimpelä 2015,

